

## **ПРАВОВІ ЗАСАДИ АДАПТАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ З ОХОРОНИ ПРАЦІ ДО ВИМОГ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

**Романцова О.О.**

*студентка групи ІН-49*

**Цина А.Ю.**

*д.п.н., проф. зав. кафедри ВІТ та БЖД,  
Полтавський національний педагогічний  
університет імені В.Г. Короленка  
м. Полтава*

З'єднання кордонів та вирівнювання нормативно-правових вимог країн-членів Європейського Союзу (далі – ЄС) кардинально сприяє розвитку малих компаній не лише в окремих регіонах, а й по всій країнах ЄС та в сусідніх із ними країнах. Сьогодні у промислових компаніях країн ЄС вибудовано сильну систему менеджменту за вимогами міжнародних стандартів ISO 9011, ISO 14001, OHSAS 18001, а також впроваджено енергоменеджмент. Така інтегрована система економіки сприяє системному зростанню промисловості країн ЄС. Завдяки впровадженню ефективного системного менеджменту компанії цих країн забезпечують розвиток виробництва та якісне надання послуг населенню, стають економічно успішними, отримують державні премії якості.

Якщо вести розмову про європейське законодавство і законодавство України у зв'язку з європейським, то розпочати слід з підписання договору країни з ЄС. У 2014 році на основі волі народу України було прийнято рішення щодо вступу країни до ЄС. Після вступу Україна має прийняти закон про гармонізацію, в якому необхідно буде викласти всі умови, терміни щодо переходу та запровадження в національному законодавстві вимог законодавства ЄС.

Першим нормативно-правовим документом, у який необхідно буде внести зміни, стане Конституція України, яка має поступитися окремими положеннями щодо суверенності країни на користь прямого виконання вимог Положення ЄС. Після внесення змін до Конституції України надійде черга до змін у інших нормативно-правових базах країни (законах, положеннях,

правилах і ін.). У нашій країні є закони і підзаконні нормативно-правові акти з упровадження норм законів, які деталізують функціонування окремих їх норм та розкривають механізми реалізації норм законів. Це є спільною системою для усіх країн-членів ЄС.

Існують два найважливіші питаннями для країн, що прагнуть вступу до ЄС. По-перше - це Положення ЄС, яке має пряму дію в усіх країнах ЄС. Норми цього Положення повинні бути прийняті країнами-учасниками без будь яких умов. Наприклад, положення в частині щільності робочих місць приймається всіма країнами ЄС безумовно. Існує Reach-положення - новий нормативно-правовий акт ЄС відносно безпеки поводження з хімічними речовинами, який має силу прямої дії без здійснення імплементації. Це стосується, наприклад, знаків безпеки, якими позначаються хімічні речовини, їхня класифікація – все це повинно бути прийнято країнами ЄС без обговорення.

Друга частина, яка має бути прийнята країнами-членами ЄС, – це Європейські директиви або Директиви ЄС, які діють у цих країнах не напряму, а імпліментуються через законодавство цих країн. Наприклад, директивою стосовно шуму на робочих місцях задекларовано 87 дБа впродовж 8-годинної робочої зміни і не більше. Австрія впровадила цю вимогу директиви ЄС у власному державному нормативно-правовому акті по шуму і вібрації, встановивши для своєї країни не 87, а 85 дБА. Італією встановлено – 82 дБА. Іспанія, Англія і Франція залишили 87 дБА. Тобто, можна зробити вимоги національного законодавства більш жорсткішими за вимоги Директив ЄС, але ні в якому разі не м'якшими.

Під кожен Директиву ЄС повинні бути розроблені підзаконні акти. Наприклад, Директива ЄС щодо вимог до робочих місць підкріплена нормативно-правовим актом по організації робочих місць в кожній окремій країні ЄС.

Для країн які приймаються до ЄС зазначені вище вимоги впроваджуються не одразу, а дається певний перехідний період адаптації національного законодавства до вимог ЄС, залежно від видів нормативних актів. Термін

адаптації визначається не загалом для країни, а для окремих напрямків та видів нормативно-правових актів. Наприклад для вимог безпеки продукції харчової промисловості термін адаптації складає 1 рік, для технічної продукції – 3 роки, для вимог щодо умов праці – 5 років. Адаптація сільського господарства Австрії до вимог ЄС тривала 10 років. Внесення змін в законодавство забирає 2-3 роки. Держава повинна буде забезпечити безкоштовно на сайті уряду України доступність нормативно-правового поля, щоб власники компаній були проінформовані про це нормативно-правове поле.

Важливим для вимог законодавства ЄС є дотримання СЕ-маркування, яке наноситься згідно вимог Положення ЄС щодо безпеки машинного обладнання. Будь-який засіб праці або засіб індивідуального захисту, який використовується на території ЄС повинен пройти експертизу та мати СЕ-маркування, яким декларується відповідальність виробників перед споживачами за безпеку випущеної ними продукції та її використання. Ця відповідальність включає такі складові:

1) Гарантія заміни, ремонту обладнання, яке вийшло з ладу як добровільна пропозиція виробника споживачеві;

2) Відповідальність за нанесення шкоди здоров'ю споживачеві, що пов'язано з оцінюванням небезпек під час використання обладнання за призначенням в інструкціях по його експлуатації.

У ЄС розроблено більше 60 документів з мінімальних вимог і стандартів, яким повинна відповідати техніка. До цих документів розроблені тисяча нормативно-правових актів з регулювання окремих питань технології експлуатації технічних і потенційно-небезпечних об'єктів.

Якщо гранично допустима норма задана у загальних документах, то розробляються деталізовані галузеві вимоги до техніки. Важливо, щоб керівники підприємств розуміли необхідність відстеження розвитку таких деталізованих галузевих нормативно-правових актів і менеджери цих підприємств їх упроваджували. Це є складним моментом для України на шляху впровадження галузевих нормативно-правових вимог для промисловості.

Процес вступу України до ЄС повинен супроводжуватися вдосконаленням механізмів державного регулювання у сфері охорони праці та промислової безпеки, створенням сприятливих умов для запровадження превентивних заходів захисту працівників, як визначальних чинників регулювання безпеки на виробництві. Це дозволить прискорити формування єдиного алгоритмізованого підходу з управління охороною праці в усіх сферах і галузях економіки. Успішна реалізація європейського досвіду у сфері охорони праці підсилуватиме ефективність, успішність та конкурентоспроможність України, яка прагне підписання та ратифікації нормативно-правових документів ЄС.